

Фото К. А. Письменного

ЗМІЄЇД *Circus gallicus*

Найбільший хижий птах у гніздовій орнітофауні на території міста: маса тіла досягає 2 кг, розмах крил трохи менший за 2 м. Належить до видів, занесених до Червоної книги України. При спостереженні зблизька нагадує сову, оскільки голова у птаха чимала, а очі великі й жовті. У польоті відразу помітні значні розміри змієїда, що надає йому схожості з орлами, але спід у нього світлий, а не темний, як у більшості орлів. Обережний, оселяється у віддалених куточках лісопарків. Прилітає на початку квітня, мігрує, як правило, поодиночі. Мовчазніший, ніж інші хижі птахи, тільки іноді подає різкуватий короткий крик, схожий на драгівливий крик самки вивільги. Від орлів відрізняється також тим, що обстежуючи території під час полювання, може зависати в повітрі. Птах цілком виправдовує свою назву – його основною здобиччю є плазуни: вужі, ящірки, гадюки. У невеликій кількості здобуває дрібних савців, земноводних, великих комах, іноді птахів. Поспостерігавши за вдалим полюванням змієїда, неодмінно побачиш його в польоті зі змією у дзьобі, що є своєрідною візитівкою цього хижака. Здобич вистежує над луками, пасовищами, вирубками. У межах міста територіальні пари змієїда трапляються в Пущі-Водиці і на лівому березі, загалом не більше 3 пар. Гнізда птахи розташовують високо на деревах, головним чином на соснах. Найполохливіші вони саме під час влаштування гнізд і висиджування пташенят. У кладці завжди тільки 1 яйце. Величина кладки зумовлена типом живлення птаха: чисельність

плазунів на гніздових територіях така, що прогнати можна лише одне пташеня. За гніздовий сезон пара змієїдів ловить 700–1500 змій. Інкубація кладки триває трохи більше місяця, пташеня перебуває у гнізді більше двох місяців. Якщо птахи не зазнають прямого переслідування, то можуть пристосуватися до присутності відпочивальників неподалік гнізда. На ділянках, де вони полюють, до дерева або й штучної високої споруди, на якій вони чатують на здобич, іноді підпускають до себе людину на відстань 50 м. Поживу можуть шукати не лише в незмінених природних місцях, а й на пустирях біля промислових споруд у приміській зоні. Такими толерантними змієїди стають, коли пташеня у гнізді вже підросло. Після того, як молоді птахи вилітають з гнізд, змієїди продовжують триматися на гніздових ділянках, переміщуються до кормніших місць. Осіння міграція відбувається у вересні, до Африки. Допитливий спостережник не обмине поглядом змієїда – великого гарного птаха, який, неквапливо змахуючи крилами, летить у високій блакиті.

Фото В. Домашнього

Фото Ю. В. Кузьменка